

Föreningen Postmusei Vänner 75 år

I januari 2001 var det 75 år sedan Föreningen Postmusei Vänner bildades, vilket bl.a. uppmärksammades vid föreningens årsmöte i mars och med en utställning på Postmuseum i september. Det ger också en anledning till att göra en tillbakablick på föreningens verksamhet under de gångna 75 åren.

Bildandet

Det var den 25 januari 1926 som direktör Hans Lagerlöf, kamrer Carl Lagerlöf, professor Astley Levin, förste intendent, friherre Johannes Rudbeck, direktör Nils Strandell och generalkonsul Harry Wennberg träffades i en lokal på Riddargatan 29 i Stockholm med syfte att starta en vänförening till Postmuseum. Föreningens uppgift skulle vara att på olika sätt stödja museets verksamhet.

Initiativet till sammankomsten hade tagits av det 20 år gamla Postmuseums främste donator, svensk-amerikanen Hans Lagerlöf. Under ordförandeskap av museets föreståndare, Johannes Rudbeck, och med Nils Strandell som sekreterare beslöt man att bilda en vänförening.

Vid sammanträdet meddelade direktör Wennberg att han erhållit H.K.H. Kronprinsens löfte att ställa sig som föreningens förste hedersledamot så snart en styrelse för föreningen hade blivit vald.

Till hedersordförande kallades generaldirektör Anders Örne och till hedersledamot Hans Lagerlöf.

Redan den 17 februari 1926 hölls det första ordinarie styrelsesammanträdet. Då beslöt man bl.a. om föreningens namn, Fören-

SVEN-RUNE JOHANSSON
är född i Kristinehamn 1928. Efter 42 år i Posten, varav 24 år i olika funktioner inom Postens Frimärksavdelning, senare Posten Frimärken, pensionerades han 1991. Han var styrelseledamot och sekreterare i Postmusei Vänner 1979-2001.

ingen Postmusei Vänner, stadgar och att ett postgirokonto skulle öppnas.

Första paragrafen i stadgarna löd: *Föreningens ändamål är att främja Postmusei uppgift och utveckling genom inköp av för museet önskvärda föremål och samlingar samt genom att göra propaganda för museet och på annat sätt gagna detsamma.* Stadgarna har genom åren ändrats något men föreningens ändamål har i stort sett varit detsamma.

I det första årets styrelse ingick förste intendent Johannes Rudbeck, ordförande, professor Astley Levin, vice ordförande, direktör Nils Strandell, sekreterare och direktör Harry Wennberg, kassaförvaltare. Vidare ingick konsul Fredrik Benzinger, överste Göran Gartz, postassistent Paul Heurgren, grosshandlare Oskar Kraepelien, postdirektör Erik G. Lannge, fil. doktor Ernst Ljungström, fil. doktor Gustaf Upmark, direktör Nils Westberg, krigshovrättsråd Einar Wikström och grosshandlare John Wulff.

Tre av ledamöterna hade befattningar i Posten. Förste intendent Johannes Rudbeck hade ansvaret för stämpelväsendet och frimärksförrådet i Generalpoststyrelsen men var också föreståndare för Postmuseum. Postdirektör Erik G. Lannge, skapare av

Postmuseum 1906, var sedan 1915 chef för Mellersta postdistriktet. Paul Heurgren var från 1926 postassistent med bl.a. tjänstgöring som amanuens vid Postmuseum. År 1934 utsågs han till föreståndare för Postmuseum efter Rudbeck och blev då museets förste heltidsanställda chef.

Uppdraget att vara ordförande i Postmusei Vänner var ända till 1953, då envoyén Christian Günther blev ordförande, ett mer eller mindre påtvingat tjänsteåliggande för en representant för Postverket.

Till en början var medlemsavgiften 10 kronor för dem som bodde i Stockholm eller dess närhet och 6 kr för övriga. 1938 ändrades medlemsavgiften till 5 kr för alla. Den årsavgift utgick oförändrad till 1964 - alltså i 26 år - då den höjdes till 10 kr för årligen betalande medlem.

Första verksamhetsåret hade föreningen 85 medlemmar; sedan sjönk antalet varje år fram till 1940, då det endast var 29 medlemmar i föreningen. Trots det relativt ringa medlemsantalet kunde föreningen redan tidigt och på olika sätt stödja Postmuseum, både genom donationer från medlemmar och genom anslag till inköp. Donationerna avsåg i allmänhet filatelistiska objekt medan anslagen till inköp de första åren användes för att stödja museets posthistoriska verksamhet genom inköp av föremål.

Donationer

Av de många donationer som Postmuseum fått ta emot under åren har en stor del kommit från medlemmar i Postmusei Vänner. Föreningens initiativtagare och en av stiftarna, Hans Lagerlöf, var museets förste och störste donator. Mellan åren 1922 och 1951 överlämnade han 23 donationer, i vilka bl.a. ingick de båda Mauritius-frimärkena från år 1847, vilka är museets största klenoder.

I april 1929 anmälde ordföranden i föreningen, Johannes Rudbeck, att greve Eric von Rosen på Rockelsta hade donerat sin mycket intressanta, unika och dyrbara samling svenska frimärken med olika avarter såsom feltryck, bl.a. 20/TRETIO, felperforeningar, spegeltryck m.m. Om den gula 3-skil-

lingen funnits med skulle samlingen ha varit komplett.

Andra medlemmar som donerat samlingar:

- marindirektör Fredrik Arsenius skänkte en stor samling porträttfrimärken från hela världen med beskrivande texter.
- direktör Fredrik Benzinger donerade utomordentliga samlingar med studiemateriel över Oscars- och Gustafs-emissionerna under perioden 1886-1918.
- bankrevisor Ivan Adler donerade en mycket intressant studiesamling av Etiopiens frimärken.
- civilingenjör Nils Gellerstedt donerade specialsamlingar av frimärken från de nordiska länderna. Dessa var på sin tid sammanförda i ett speciellt Norden-rum i museet.
- distriktschef Filip Tillman donerade en mycket omfattande, intressant och värdefull samling av kronopostbrev - åtskilliga kuvert med fjädrar och kronostämp-
lar av varierande utseende.
- intendent Arvid Swärd donerade kuvert och brev, utväxlade i korrespondenser av bl.a. Selma Lagerlöf, Sven Hedin och Nathan Söderblom.

Gåvor under 1930-talet

Den första gåvan som föreningen kunde överlämna till Postmuseum var "ett större antal avritningar av tidningsstämplar samt några stansar till sådana stämp-
lar", som 1929 inköpts från stationsskrivare N.V.B. Holmbergs sterbhus. Två år senare kunde föreningen skänka en modell av postångfartyget Öland (II).

Föreningen fick ökade möjligheter att stödja Postmuseum när Kungl. Maj:t beviljade ett verksamhetsstöd på 15.000 kr av medel från Penninglotteriets dragning i januari 1933. Det var ett mycket stort belopp för den tiden. Omräknat till värdet år 2000 motsvarar det 378.000 kr. För dessa medel kunde föreningen under åren 1932-1937 inkö-

pa och till Postmuseum skänka följande:

- modell av det första svenska postångfartyget Constitution
- 50 fotografiska förstoringar över posttransporter
- 10 landskapspanoramor som visade posttransporter i olika delar av landet
- modell av Bulltofta flygfält i Malmö
- modell av en modern svensk järnvägspostvagn
- 20 fotografiska förstoringar av porträtt över chefer i postverket
- modell av 1700-talets posthus i Grisslehamn
- målning av posthus från svensktiden på Eckerö, Åland
- kopia av porträtt över rikskanslern Axel Oxenstierna
- målning med posttryttare som motiv

Medlemsinformation

I oktober 1933 började föreningen ge ut en periodisk skrift, *Nyheter från Postmuseum*. Enligt anmälan skulle tidskriften innehålla "artiklar och kortare meddelanden om Postmuseum och dess samlingar av såväl postala föremål som frankotecken. Särskilt ingående kommer att i en fortlöpande serie uppsatser beskrivas de i all världens länder utkommande frimärken, vilka genom internationella postbyrå i Bern tillställas generalpoststyrelsen och sedan utställas i Postmuseum."

Enligt planerna skulle *Nyheter från Postmuseum* utkomma med 4 nummer under år 1933 (det blev 2 dubbelnummer) och 8 gånger om året fr.o.m. 1934. Priset var 1 kr för

En tidig gåva från Vännerna är modellen av posthuset i Grisslehamn som ses i mitten på detta foto från 1960-talet av centralhallen i Postmuseum. Till vänster ses en modell av posthusen på ön Rügen.
Foto: Yngve Hellström.

1963 års gåva från Vännerna är detta förstadagsbrev med världens första frimärke från England 1840.

1933 och 2 kr för kommande år. Medlemmar i Postmusei Vänner erhöll tidskriften gratis. Men redan 1935 minskades utgivningen till 4 nummer.

Redaktör var Paul Heurgren, som också ingick i en redaktionskommitté tillsammans med Johannes Rudbeck, direktör Charles Wennberg och notarie Teodor Julin.

Redaktionen uttalade en förhoppning om att tidskriften skulle få en stor spridning bland filatelister eftersom nya frimärken skulle presenteras. Men man önskade och hoppades att tidskriften skulle bidra till att öka intresset för Postmuseum och dess verksamhet.

År 1935 slöts en överenskommelse med

Sveriges Filatelist-Förening att tidskriften mot en ersättning på 200 kr skulle medfölja *Svensk Filatelistisk Tidskrift (SFT)* som bilaga. Upplagan var detta år 1.900 ex. varav 1.500 ex. distribuerades med SFT.

Tryckningskostnaderna blev emellertid så höga att styrelsen beslutade upphöra med utgivningen med utgången av 1936.

År 1941 var det dags för ett nytt försök med ett medlemsblad. I december gavs ett provnummer av *Medlemsblad för föreningen Postmusei Vänner* ut. Utgivningen fortsatte åren 1942-1949 då medlemsbladet gavs ut med 4 nummer per år för ett årspris av 2 kr. Föreningsmedlemmarna fick det utan kostnad. Generalpoststyrelsen medgav att post-

verket bekostade tryckningen eftersom den var till nytta både för Postmuseum och föreningen.

I anmälan angavs att "Innehållet är i huvudsak givet: gammalt och nytt från och om Postmuseum".

Postryttaren

Vid föreningens årsmöte 1950 beslöts att medlemsbladet skulle läggas ned och i stället skulle en årsbok ges ut. Det första bandet, "Postryttaren, Postmusei Vänners årsbok 1950", skulle komma ut i början av 1951. Fr.o.m 1955 års upplaga är *Postryttaren* årsbok för Postmuseum.

Föreningens medlemmar har alltid fått *Postryttaren* utan kostnad. Detta är ett av skälen till att Postmusei Vänner genom åren bekostat honorar för de artiklar som ingår och sedan några år svarar några förenings-

medlemmar för distributionen.

Innehållet i första årgången, *Postryttaren* 1950, utgjordes av föreningens årsredogörelser för 1949 och 1950, medlemsförteckning, Postmuseums redogörelse för samma år samt förteckning över givare och gåvor till museet. Härtill kom 7 artiklar i skilda ämnen.

Postryttaren av idag innehåller artiklar, föreläsningsvis i posthistoriska och filatelistiska ämnen, men artiklarna är flera och mera omfattande. År 1997 fick *Postryttaren* en ny typografisk utformning med hårda pärmar, ett utförande som – liksom innehållet – fått mycket beröm.

Meddelanden från Postmusei Vänner

En av de mest aktiva föreningsmedlemmarna har varit Paul Heurgren. Han bidrog till starten av serien *Meddelanden från Postmusei*

Brev till Finland med tjänstefrimärken 1876 som Vännerna skänkte 1997.

Vänner och var författare till de 5 publikationer som gavs ut: Sigillstamper, sigill och förseglingen inom svenska postverket (1927), Om almanackor med postala upplysningar och om försäljning av almanackor genom postkontoren (1931), De första svenska brev-lådorna (1933), Äldre svenska postkontors-skylltar (1942) och Bibliografi över böcker och artiklar om frimärken författade av Nils Strandell (1946).

Meddelanden från Postmuseum

En betydligt mer omfattande serie publikationer, *Meddelanden från Postmuseum*, har sedan 1919 utgivits av Postmuseum. I serien ingår olika skrifter med anknytning till museets posthistoriska och filatelistiska verksamhet. Bl.a. har många av donationerna presenterats i serien.

Sedan starten har 48 publikationer givits ut. De två senaste handlade om "Brevet från Titanic", en svensk och en engelsk upplaga, med anledning av en utställning i Postmuseum.

På senare år har Postmusei Vänner i flera fall bekostat eller bidragit till kostnaden för tryckning av publikationer i denna serie.

Ett av de tidigast kända frimärkta breven till Kina donerades redan 1982.

Initiativ till samarbete

Den 20-21 oktober 1944 arrangerade föreningen en sammankomst i Postmuseum dit 70 filatelistföreningar inbjudits. En förfrågan för att undersöka intresset hade gått ut i maj samma år. Flertalet hade i sina svar uttalat intresse för en sammankomst. Representer för ca. 50 föreningar deltog.

Sedan föreningens ordförande byråchef Josef Andrée öppnat sammankomsten visades de historiska och filatelistiska samlingarna. Efter gemensam lunch hölls ett föredrag om filatelistisk litteratur och kommittén för Frimärkets dag redogjorde för erfarenheter och framtida planer för Frimärkets Dagsarrangemangen.

Dagen därpå inleddes med ett grundligt studium av Postmuseums nyöppnade filatelistiska bibliotek och ett föredrag om bandmärken, följt av en livlig diskussion.

Båda mötesdagarna hade deltagarna tillfälle att bese Postverkets frimärkstryckeri. Det var första gången som frimärkstryckeriet visades för så stora grupper.

Svenska Frimärksbytes-Föreningens ordförande konstaterade efter sammankom-

ten: "Erfarenheterna från det 'ekumeniska möte' av filatelister från olika sammanslutningar i Sverige, som på initiativ av Postmusei Vänner nu hållits i Postmuseum, visa enligt min mening tydligt, att en årlig 'riksdag' för behandling av för filateliens viktiga frågor skulle vara till stor fördel för filateliens sunda framtid i vårt land."

Lika positiva uttalanden gjordes av ordförandena i Sveriges Filatelist-Förenings Riksorganisation och Föreningen Frimärks-Samlaren.

Det blev dock inte någon årlig 'riksdag'. Sekreteraren hade fått i uppdrag att utreda lämpligheten av en ny filatelistisk sammankomst följande år. Vid styrelsens november-sammanträde 1945 kunde han meddela "att

Rikskommittén för Frimärkets Dag troligen komme att inom en ej avlägsen framtid inbjuda hela landets filatelister till en kongress. Av denna anledning ansågs det obehövt för Postmusei Vänner att än en gång taga initiativ till en sammankomst för filatelister i museet."

Förtjänstmedalj

År 1950 instiftade föreningen en förtjänstmedalj att tilldelas personer som gagnat Postmuseum och föreningen. Första exemplaret av denna medalj präglades i guld och överlämnades till Hans Lagerlöf i New York på hans 70-årsdag den 29 mars 1950. Postmuseums grundare, E.G. Lannge, tilldelades också medaljen i guld år 1953. Dessutom har 18 personer t.o.m. 2001 tilldelats medaljen i silver.

1989 skänkte Vännerna denna unika postanvisning med det sällsynta frimärket 55 öre Gustaf V i medaljong från 1918.

ning gäller under en månad från avstämplingsdagen.

INRIKES POSTANVISNING

å ett belopp av 550 kronor 16 öre.

Herrnundrafentia 72

(Här skrives, med början längst t. v. å raden, kronalet med bokstäver, omedelbart åtföljt av "kronor"; öreläget upprepas ej.)

Till *Herrnundrafentia 72*

Adressatens bostad: _____

Adresspostanstalt: *Paris*

Redovisningsnr <u>731</u>	Införd i postanvisningsjournal under vidstående nummer, betygas.	Redov. postkontorets datumstämpel. <i>1918</i>	Utsändningsnr <u>55016</u> <u>4000</u> <u>2000</u> <u>97340</u> <u>196386</u>
------------------------------	--	---	--

(Postfunktionärs underskrift)

Blankett nr 11.
(April 1918.)

Ett av de ytterst få brev som befordrats med båt på Storsjön i Jämtland skänkte föreningen år 1994.

Den gula treskillingen

Vid årsmötet 1952 utsågs en kommitté som fick i uppdrag att undersöka möjligheten att för Postmuseums räkning förvärva den unika gula treskillingen.

Senare under året meddelade kommittén att den ej lyckats få kontakt med den förmodade ägaren och därför ej kunnat få besked om priset. Man begärde att frågan skulle bordläggas och att kommittén skulle befrias från sitt uppdrag. Frågan hänsköts av styrelsen till årsmötet 1953, som beslutade att tills vidare befria kommittén från uppdraget.

Ett 4 skilling banco klippt ur en felperforerad karta, stämplat i Sollefteå den 2 september 1857, skänktes till museet 1977.

Enligt intendent Gunnar Stenerudh hade kommittén fått besked att "ingen kan lämna någon prisuppgift över en sådan dyrgrip, innan något positivt köpintresse med effektivt stöd av fakta föreligger". Intendent Stenerudh fick 1956 i uppdrag av några medlemmar i Postmusei Vänner att försöka förhandla fram ett pris för märket för den händelse att det skulle kunna vara möjligt att inför museets 50-årsdag i december 1956 samla ihop medel för att inköpa dyrgripen och skänka den till museet. Inte heller Stenerudh hade någon möjlighet att med "effektivt stöd av fakta påvisa att det förelåg ett positivt köpintresse".

Lokal posthistoria

År 1957 beslutade föreningen att utlysa en tävling bland postfunktionärer med syfte att intressera dem för forskning i lokal posthistoria under äldre tider. En notis togs in i Kungl. Generalpoststyrelsens allmänna cirkulär i februari 1958 med rubriken "Tävling i posthistoriska ämnen". Notisen lød:

"Postmusei Vänner har beslutat, att bland landets postfunktionärer av alla kategorier utlysa en tävlan i posthistoriska ämnen.

Avsikten med tävlingen är att söka utforska de enskilda postanstalternas historia i äldre tider, varvid emellertid i första hand ej avses studier, som kunna bedrivas centralt i redan ordnade arkiv. I stället åsyftas den forskning, som kan ske på vederbörande ort genom där bevarad tradition eller genom dokument av olika slag såsom brev, dagböcker, minnesanteckningar, tidningsartiklar o.d.

Insända förslag komma att bedömas av en prisnämnd."

Priserna utgjordes av ett första pris på 500 kr, minst ett andra pris på 300 kr och minst ett tredje pris på 200 kr samt bokpriser.

Det omfattande uppropet skickades också till Postens personaltidning *PS*, som gjorde ett fylligt sammandrag under en klämmig rubrik och teckning, samt till fackorganen *Postmästaren*, *Svensk trafiktidning* och *Statsanställd*. Några ytterligare ansträngningar för att få in bidrag gjordes inte.

Resultatet av tävlingen blev nedslående. Det kom endast in 19 bidrag från 15 tävlande.

Postmästare Teodor Julin konstaterade i sin sammanfattning av tävlingen (*Posttrytaren* 1963) att förste pristagaren, postmästare P.O.H. Tornée, lyckats med att teckna en livfull bild av postanordningar i norra Uppland i ett föredömligt bidrag men att övriga bidrag inte alls höll samma standard.

Postman minns

Föreningen hade redan tidigare perifert medverkat i en av Postmuseum år 1954 utlyst tävling riktad till postens pensionärer. Syftet var att väcka intresse hos alla med minnen från livet i Posten och få dem att berätta dessa minnen, så att de bevarades för framtiden.

Det kom närmare 200 bidrag om sammanlagt 3.700 sidor. Detta material bearbetades av före överdirektören Gunnar Lager och publicerades i boken "Postman minns" 1956. Den ingick som nr. 31 i serien *Meddelanden från Postmuseum* med underrubriken "En samling levnadsbeskrivningar utgivna av Föreningen Postmusei Vänner".

Det första kända postförskottsbrevet,
daterat den 6 november 1866,
det år då denna posttjänst infördes,
skänktes år 1995.

Postdirektör Erik Lannes fond

I juli 1955 avled förre postdirektören Erik G. Lanne, hedersledamot i föreningen och medlem sedan starten 1926, Postmuseums grundare och förste föreståndare. För medel som insamlades bland vänner både inom och utom föreningen bildades fonden Postdirektör E. G. Lannes Minnesfond, som förvaltats av föreningen och vars avkastning använts till att främja verksamheten i Postmuseum.

Det senaste bidraget från fonden avsåg anslag till inköp av en modell av kassahallen på postkontoret Stockholm 1. Den överlämnades i samband med nyinvigningen av Postmuseum i november 1999.

"Göteborgsfrågan"

Föreningen åtog sig 1964 att förvalta medel, som på initiativ av redaktör Axel Miltander i Göteborg insamlats med syfte att skapa en filial till Postmuseum i Göteborg. De insamlade medlen uppgick vid 1964 års utgång till 1.271,18 kr.

Medlen ökade genom ränteintäkter och uppgick 1993 till drygt 17.800 kr. Frågan hur dessa medel skulle kunna användas på bästa sätt hade diskuterats vid olika tillfällen. Nu yppade sig en möjlighet att i anslutning till det renoverade postkontoret i Nordstan i Göteborg bekosta inredningen av ett speciellt utställningsrum. Rummet ställdes i ordning men det visade sig att antalet besökare var så lågt att postkontoret tog rummet i anspråk innan befintliga medel hade betalats ut.

Andra alternativ diskuterades och efter samråd med filatelister i Göteborg beslöt att i stället använda medlen för att utöka den filatelistiska avdelningen i Göteborgs stadsbibliotek.

Senare gåvor och stöd

I takt med att föreningens ekonomi förbättrats har större anslag kunnat beviljas för stöd till Postmuseum. Det har främst gällt inköp av posthistoriska och filatelistiska ob-

jekt. Periodvis övervägde inköpen av filatelistiska objekt för att komplettera Postmuseums samlingar. Ett skäl till detta var att för Postmuseum intressanta filatelistiska objekt kommit ut på olika auktioner. På senare år har det blivit bättre balans mellan inköp av posthistoriska och filatelistiska objekt.

Vid återinvigningen av Postmuseum 1986 bekostade föreningen en grupp i den nya permanenta basutställningen, en hästdragen kärra med kusk. Dessutom anslags medel för inköp av utrustning till den s.k. skattkammaren i frimärksavdelningen.

På 1990-talet anslags medel för renovering av en postdilgens – en kalesch med uppfällbar sufflett över två/tre sittplatser – troligen byggd på Södertälje vagnfabrik på 1850-talet.

Anslag har också beviljats – helt eller delvis – för tryckning av olika publikationer, t.ex. "Järnvägsposten – en kamp mot tiden", "Paket i långa banor" och till boken "Postvägar, postkontor och postgårdar i Sverige under 1750-talet", vilka ingår i serien *Meddelanden från Postmuseum*.

Vid återinvigningen av Postmuseum i november 1999 överlämnade föreningen 100.000 kr till Postmuseum att användas i föreningens anda. Vidare bekostades två modeller, exteriör av centralposthuset i Stockholm och av det moderna postkontoret på Yxlan utanför Norrtälje.

I museets nya kunskapscentrum *Post F@ktum* kan besökarna fördjupa sina kunskaper om posthistoria och frimärken, bl.a. med hjälp av multimedialprogram. Ett sådant, *Den frågvisse postiljonen*, bekostades av Postmusei Vänner.

Hösten 2000 kunde föreningen på en auktion ropa in den klockarpostväska med tillhörande anteckningsbok, som avbildas på omslaget till årets utgåva av *Postryttaren*.

Under perioden 1970–2000 har föreningen anslagit närmare 4,8 miljoner kronor till stöd åt Postmuseum. I detta belopp ingår anslag för inköp av posthistoriska och filatelistiska objekt, renovering av föremål, bidrag till tryckning av publikationer samt redaktörs- och författararvoden för arbetet med *Postryttaren*.

Medlemsaktiviteter

Sedan början av 1990-talet har speciella medlemsaktiviteter arrangerats. Några exempel: speciella visningar av Postmuseums olika avdelningar, studiebesök hos frimärkstryckeriet, andra museer och olika arkiv samt presentation av Postmuseums kartor, förlagor och Hans Lagerlöfs donationer. Den mest besökta aktiviteten var en förhandsvisning av det nya Postmuseet, dagen före invigningen, den 26 november 1999, då ca. 500 personer deltog.

Kopior av samlingar

Flera stora och omfattande filatelistiska samlingar hotades att skingras under 1990-talet. Föreningens ordförande skrev därför till ett 15-tal framstående samlare med guldmedaljbelönade samlingar och föreslog att de skulle göra kopior av sina samlingar och skänka dem till Postmuseum. Hittills har kopior av 11 prisbelönade samlingar överlämnats till Postmuseums bibliotek, där de är tillgängliga för studium.

Aktuell medlemsinformation

Sedan 1980-talet får föreningens medlemmar aktuell information genom Postmuseums programinformation *Nytt på Postmuseum*, som ges ut med 3 nummer per år. Föreningen har fått disponera en sida för aktuell presentation av bl.a. medlemsaktiviteter. Dessutom skickas vernissagekort ut till de större tillfälliga utställningar som Postmuseum arrangerar.

Medlemsutvecklingen

Som tidigare nämnts hade föreningen 85 medlemmar vid starten 1926 men antalet minskade fram till 1940, då det endast fanns 29 medlemmar. Därefter steg medlemsantalet. Den 1.000:e medlemmen registrerades under 1965, den 2.000:e under 1969 och den 3.000:e i början av december 1971. Ökningen fortsatte för att kulminera 1982, då föreningen hade närmare 7.000 medlemmar. En

Den frågvisse postiljonen
är ett multimedialprogram som
togs fram till museets nyinvigning 1999
och bekostades av Vännerna.

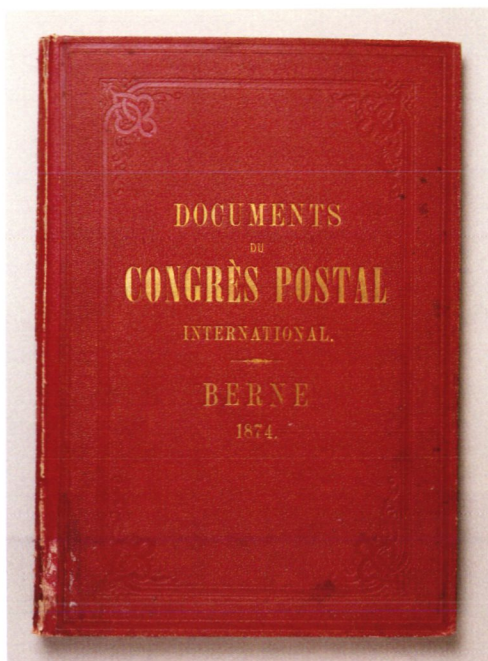
stor del av denna ökning beror säkerligen på personlig påverkan från olika medlemmar och från museiguiden Barbro Skillinghaug. Samtidigt som hon visade museet för grupper anmodade hon deltagarna att gå med i Postmusei Vänner. Det var speciellt ett par medlemmar som bidrog till att medlemsantalet kunde ökas genom deras påverkan; en var intendent Arvid Swärd, en annan Georg Menzinsky.

Efter 1982 har antalet medlemmar minskat kontinuerligt fram till 1996 och medlemsantalet uppgår idag till ca 3.000. Likväl är Postmusei Vänner en av landets större museivänföreningar och en av de mera aktivt stödjande.

Medlemsvärkning

Under alla år har man i de olika styrelserna diskuterat hur man skall kunna öka medlemsantalet. Frågan är på intet sätt unik för Postmusei Vänner. I snart sagt alla ideella organisationer krymper antalet medlemmar år efter år, särskilt då medelåldern är hög som fallet är i Postmusei Vänner.

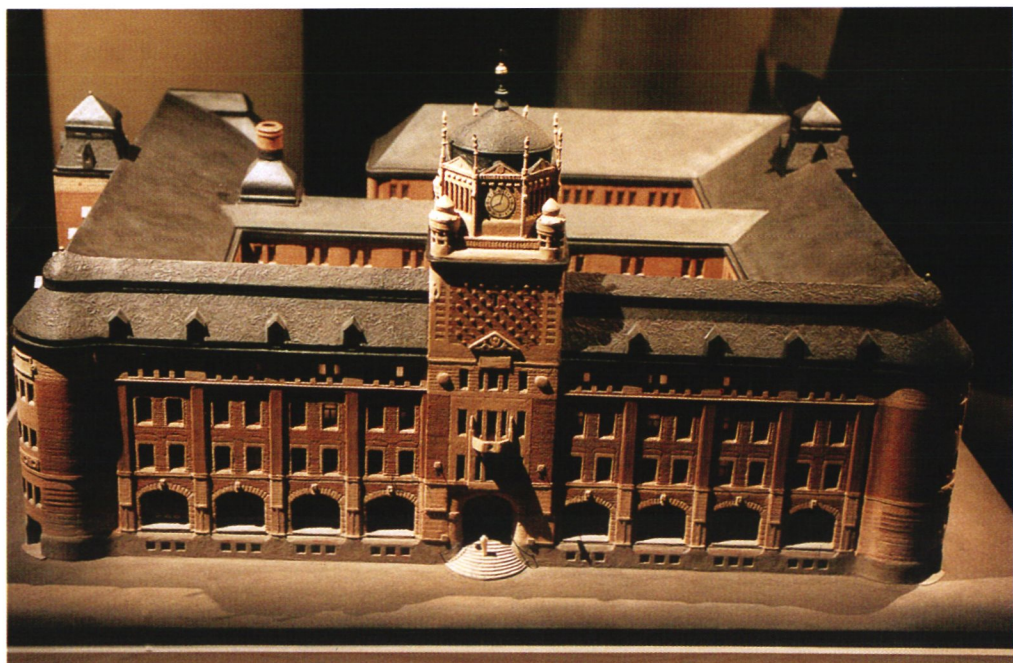
En metod som många gånger föreslagits är värkning av nya medlemmar med hjälp av de redan engagerade. Som stöd för detta

En av de senaste gåvorna är denna protokollbok från de första sammanträdena 1874 i den Allmänna Postföreningen (senare Världspostföreningen).

En annan gåva från föreningen är uniformsknappar, mössmärke och sigillstamp från Stockholms Stadspost – en gåva från 1994.

Modell av centralposthuset i Stockholm, skänkt av Postmusei Vänner år 1999.

har flera upplagor av värvningsbroschyrer tagits fram och distribuerats på olika sätt, bl.a. genom inbladning i Sveriges Filatelist-Förbunds tidskrift *Filatelisten* och utdelning på olika frimärksutställningar under medverkan av föreningsmedlemmar.

Utställning

För att uppmärksamma föreningens jubileum arrangerades en utställning i Postmuseum under tiden 14–23 september 2001. På utställningen visades hur föreningen utvecklats från den ganska blygsamma starten 1926 till att bli en av de tre största vänföreningarna i landet. Besökarna fick också se många exempel på gåvor som föreningen genom åren överlämnat till Postmuseum, både posthistoriska och filatelistiska.

Källor och litteratur

Nyheter från Postmuseum
1933–36.

Medlemsblad
för Föreningen Postmusei Vänner.

Postryttaren
Postmusei Vänners årsbok 1950–1954.

Postryttaren
Årsbok för Postmuseum 1955–2000.